

seniteren tot onderhoudenisse van alle 't gene dat in de
 voorsz wettelijke vergaderinge van de Generale Sta-
 ten afgedaen en gehandelt sal worden.
 Also van uit alle 't geen dat voorsz is / notoirlijk
 blijkt / dat mijn Heere de Prince van Orangien / en sij-
 ne geassocieerden hen laten binden in alle rebelijckheit /
 en boeglijckheit / en daer uit kennelijck is vooz God en
 werelt / dat aen henlutter zyde niet onderweg gelaten
 en werd / om in alle sinceriteit en opzichtigheit te
 handelen / en te presenteren 't gene dat alle de gene /
 die noch set van de oude en behoorzijke liefde van het
 gemene welbaert behouden hebben / oordelen mogen
 Goddelijck / redelijck en billijck te zijn / en dat ter contra-
 rie de presentatien op presentatien / dooz last daer van
 aen uwer zijde rapport gedaen / hebben voozgehouden /
 notoirlijk insuffisant / duistert en bewimpelt zijn / ver-
 soeken wy uwer E. wel ernstelijck / dat sy in 't respect
 van 't gemene Vaderland / te wege willen brengen / dat
 op onse voorsz presentatie / pertinentlijck en categorij-
 kelijck met acceptatie of refus / van dien geantwoord
 mag werden / en doch regard willen nemen / op de
 grote getrouwigheit die mijn Heere de Prince / Sta-
 ten en Steden en hare geassocieerden in het aenbeben
 van desen tegenwoordigen handel / en uitdoeren van
 dien / bewesen hebben / en noch dagelijck bewijzende
 zijn / ten einde dat dese gemene Nederlanden / en de
 ingesetenen van dien / tot de gewenste vrede mogen ko-
 men. Overgelevert den 25 Julij 1575.

De
 Com-
 missariffen
 des
 Coninx
 seggen
 geen last
 te heb-
 ben / om
 des
 Princen
 en Sta-
 ren van
 Hol-
 lands en
 Zee-
 lands
 presen-
 tatiën te
 accepte-
 re / of re-
 fusieren.

De Commissariffen des Coninx / dooz dit geschijft
 gepost zijnde / om ombewimpelt en klaerlijck te
 moeten antwoorden / hebben hier op eenige dagen uit-
 stels begeert en namaels by monde vooz antwoorde
 gegeven / dat sy genen last en hadden / om de presenta-
 tie van de Heere Prince van Orangien te accepteren
 of te refuseren : maer also de Commissariffen 't selve
 wel by monde seiden / sonder 't selve in geschijfte te
 willen geben / also sy haer excuseerden / noch geen be-
 scheid van Antwerpen ontfangen te hebben. So heb-
 ben de voorsz Gedeputeerden uiten naem van den
 voorsz Heere Prince / en Staten en Steden van Hol-
 land en Zeeland / Bommel en Buren met hare geas-
 socieerde / de selve Commissariffen tijt geprefigieert
 van drie dagen / om antwoorde te geben by geschijfte /
 waelken tijt gepasseert zijnde / sy verklaerden / dat sy
 dan de mondelinge antwoorde sieden vooz antwoorde
 de by geschijfte / en die selve maniere van doen te hou-
 den vooz onbehoorzijke dilapen en tergiversatien /
 't welk sy de voorsz Commissariffen verstaen wesen-
 de / hebben wederom aenden Groot Commandeur
 gefonden om nader last. En hebben alsdoe by ge-
 schijfte verklaert niet te komen de presentatien voorsz
 accepteren of refuseren / verzoekende daer toe tijt van
 vier maenden / om in Spangien aen den Conink te
 mogen senden / om absoluten last / en datmen t'einden
 des selven tijds wederom vergaderen soude. De Ge-
 deputeerde van den Prince / en van Holland en Zee-
 land hier van seer verwondert zijnde / nademael sluit-
 den altijt verklaert hadden volkomen last banden Co-
 nink te hebben / verfocht middeltetijd van cessatie van
 wapenen / en de verskertheit van dien te handelen /
 mits dat partje binnen 6 dagen daer op souden ab-
 solutelijck antwoorden / dan also de handeling van
 de cessatie van wapenen mede werde afgeslagen /
 en dat de Prince van Orangien genoeg verstaen
 hadde en beradbertert was / dat de Groot Com-
 mandeur tot Antwerpen 14 galepen en meer grote en
 kleine schepen dede toerusten / dat ook alle de passagien
 en wateren in Vlaenderen gesloten waren / en dat sy
 eenen groten aenslag vooz handen hadde / om ergens
 een inval te doen / dan dat die toerusting wat lanx-
 saem voortging / by gebrek van scheeps-volk / men
 vermoede dat den aenslag was op Oeltgens-plaet
 of Blacke / om mitsdien den Ziele van Holland /
 en Holland van Zeeland te scheiden / so bonden de
 voorsz Heere Prince van Orangien / Staten en Ste-
 den van Holland en Zeeland / geraden een einde van
 dese t'samenprekinge en handeling te maken / om

op hare saken te letten / en op dat hare handen on-
 der dit dexel van vrede / hen-lieden niet slaperich ma-
 ken / en middeltetijd haer onbersien bindende niet
 overbullen en souden / verhalven sy opten 14 dag
 Julij aende Commissariffen des Coninx overgelevert
 hebben dit navolgende geschijfte tot een afscheid en
 recess van dese vredehandeling / die so lange hadde
 geduurt / en den gemenen man in hope onderhouden.
 Het voorszreven afscheid was luidende / als volgt :

Mijn G. Heere de Prince van Orangien , mitsga-
 ders de Staten en Steden van Holland , Zeeland
 met hare geassocieerde , Staetsgewijs vergadert biannen
 der stad Dordrecht. Gesien niet alleene 't gene uwer
 Ed. als Commissariffen uit den naem en van wegen
 des Coninx van Spangien , by hare geschrijften van
 den 23 Junij , en 4 Julij , beide laestleden ter antwoor-
 de geven op des voorschreven Heeren Prince en Sta-
 ten , grote redelijke en onwederleggelijke oftren en
 presentatien van den eersten en 25 Junij voorz. Ne-
 maer ook alle voorgaende geschrijften gecapituleert,
 en wel gelet hebbende op alles anders , wat hen in de-
 sen vredehandel van den aenbegin af voorgedragen en
 wedervaren is : houdende alhier voor verhaelt al 't geen
 by onse voorgaende geschijfte geseid is , tot den selven
 hen ook refererende , en daer by persisterende : hou-
 dende ook by den selven volkomelijck wederleid , en
 beantwoord al 't geen by uwer Ed. voorgesteld en ver-
 socht word : hebben ons Gedeputeerden voorder ge-
 last uwer Ed. te vetonen , en aen te dienen het navol-
 gende :

Afscheid
 en recess
 by de Ge-
 deputeer-
 den van de
 Prince
 van Or-
 rangien /
 Staten
 en Ste-
 den van
 Holland
 en Zee-
 land / Ge-
 geveent /
 witten
 Com-
 missariffen
 des
 Coninx
 tot Dord-
 recht.
 Fol. 57.

De voorz Heere Prince , en Staten gevoelende uit
 de voorschreven laeste geschrijften en ook uit allen
 andere saken , hen so voor als na voorgekomen en be-
 jegent , hoe weinig dat altijt gefint geweest sijn ter goe-
 der trouwen te handelen de gene die uwe Ed. van Co-
 ninx wegen te desen gecommitteert hebben : en heb-
 ben niet kunnen laten de seive uwe Ed. en eenen ye-
 gelijcken kennelijck te maken , t'haerder ontlastinge
 (voor God en alle de werelt met ; welke vlijt en affectie
 zy-luiden over hare sijde t'allen tijden gepoogt en ge-
 arbeit hebben , om de tegenwoordige oorloge te ein-
 digen , en de Nederlanden wederom in ruste , eenig-
 heid en welvaert te doen floreren , blijkende genoeg-
 saem by het demoedig bidden , grote en loffelijke of-
 fren en presentatien alom in hare geschrijften verva-
 tet.

En eerstelijck by sekere Supplicatie by den selven
 Heere en Staten geleden een jaer aen de Heere van
 Champangny gedaen behandigen , om aen den Co-
 nink gepresenteert te werden , concluderende sulx als-
 doen alle hare voorschreven geschrijften te dien einde :
 dat sijne Majesteit geliefde te doen vertrecken den uit-
 heemschen bedervers van sijne Majesteits Landen en
 luiden : en daer na wettelijck doen vergaren de Gene-
 rale Staten van alle de Nederlanden , om door vrye
 t'samenprekinge , communicatie en advijs der selver ,
 in alles goede ordre en policie gesteld te worden , on-
 der de welke d'een metten anderen voortaan , als te vor-
 ren , in eene vaste vrede en eenigheid mochten leven
 en converseren.

Hoe hem de voorz Champangny , om de voorschre-
 ven Supplicatie te presenteren (waer toe hy hem selfs
 geoffereert hadde) gequeten heeft , blijkt uit het we-
 derom senden der selver , neffens eene sijne missive aen
 Doctoor Junius de Jonge geschreven , van date den 14.
 Augusti 1574. En inhoudende voor reden in effect,
 dat hy van Champangny , de opinien te Hove bevond
 geheel vreemd van de middelen in de selve Supplicatie
 vervaret : en vresende datmen de selve niet goed en
 soude bevinden , en hadde in der saken niet derren
 voortvaren.

Het is uwe Ed. ook kennelijcken , hoe dat korts na het
 ontfet der stad Leiden , te weten in Decembri 1574.
 Doctoor Elbertus Leoninus door sijne brieven van
 mijn G. Heere de Prince paspoort heeft verkregen , om
 by sijne Excellentie te mogen komen , en den vrede-
 handel te hervatten. Den selven Doctoor kan ook ge-

getuigenisse geven, met welke blyfchap den voorfz Heere Prince en Staten verftonden dat (contrarie het fchrijven des voorfz van Champagny) copie van hare supplicatie by den Conink gefien was, en dat fijne Majesteit, om op de felve goedertierlijk te disponeren, en alle misverftanden en differenten te vergelijken, volkomen macht en bevel overgefonden hadde. Voorts meer, hoe volveerdig de voorfz Heere Prince en Staten fich getoont hebben, om plaetse, dag en Gedeputeerden t'accorderen tot defen vredehandel, kan uit hen gefchritte en 't rapport van den felden Doctor openlijk gefpeurt werden: achtervolgende den welken fy ook hare Gedeputeerden ter beftemden dage en plaetse gefchikt hebben gehad, de welke over fulx tegenwoordelijk fchier vijf maanden met den felden handel doende en bezig zijn geweest.

Gedurende welken tijd fyluiden van haren zyde niet onderwegen gelaten en hebben, om dese gehele Nederlanden ter eeren Gods en fijne Majesteits dienft, tot eene gewenste rust en vrede, oude welvaren en profperiteit te brengen. En ter contrarie en is by uwer Ed. of den genen aen welker uwer Ed. tot noch toe rapport gedaen hebben, anders niet gefocht geweest, dan ons by insuffifante, captieufe, bedekte en bewimpelde offren te circumvenieren, en middelertijd ons en de omleggende landen en inwoonderen van dien, te abuseren, om des te beter te geraken tot haer quaed opfet en voornemen van onse bederffenisse: fulx al 't felfde klaerlijken blijken mach, by 't gunt van aenbegin defes handels, en merkelyk sedert den eerften Juny onderlinge gehandelt en gepasseert is.

Dan also fijne Excellentie, Staten en Steden voorfz bevonden de eenige fwarigheid te staen opjuwer Ed. fchriftelyk verfoek, dat die van den onsen hen niet en fouden willen begeven tot de Roomse Religie, haer geliefde vaderland fouden moeten verlaten, en in vreemde Landen vertrecken: hebben fy 't felfde bevonden te zijn tegens God, alle redenen en billikheid, by de redenen en middelen in hare gefchritte van den 22 Marty lefleden, en andere navolgende breder verhaelt. Te meer dat een grote menigte van den genen de Gereformeerde Religie profiterende, anders niet en hebben om hare huisvrouwen en kinderen t'onderhouden, dan de goede gelegenheid, en commoditeit die God de Heere henlieden in haer vaderland verleent heeft, fulx dat voor den felden in vreemde Landen te vertrecken, anders niet en soude zijn, dan hen te begeven in een gewisse miserie en ellendigheid: behalven dat door 't vertrek van fo grote menigte (als by de voorfz gefchritten niet alleen is gefeid, maer ook d'experientie in voorleden jaren geleert heeft) de neringe en welvaert der Landen (tot grote verachteringe van fijne Majesteits dienft) getransfereert werd in andere omleggende Landen, en alle vyandschap en onvrede tegens fijne Majesteit, fijne Landen en onderfaten aen verfeiden oorden gemaekt en bereid.

Souden mede alle de gene die de Roomse Religie toegedaen mogen zijn, die men altans daer geen of seer weinig soude bevinden, mits 't vertrecken van den genen de Gereformeerde Religie profiterende, den welken fyluiden in respecte van de oude vrydommen en privilegie des vaderlands vromelyk en getrouwelyk bygestaen hebben, geexposeert blijven en te voren gegeven worden de wreetheid en moordadige moedwilligheid des vaderlands gemeine vyanden, de welke niet tegenstaende de geoffereerde securiteiten en verfekertheden (waer door wy dagelijx voor oogen sien grote menigte bygebracht, en bedrogen te zijn) niet en fouden onderwegen laten aen henluiden te verhaften, en fich te wreken van de fchande en fchade die fy rekenen door dese tegenwoordige krijg geleden te hebben: fonderlinge aengefien dat fy den oorspronk van dese oorloge den voorfz van de Roomse Religie meest toefchrijvende zijn, van de welke fy rekenen, dat fy haren gehelen wille behoren gehad te hebben.

En hoewel uit het gene voorfz is, de onbillikheid en onredelikheid van het voorfz voorhouden, belangen- de 't vertrecken van den genen die fich tot de Roomse

Religie niet en fouden willen begeven, fich felve openbaerlyk en kennelyk maekt: nochtans defen al niet tegenstaende, de voorfz Heere Prince en Staten, ten einde fyluiden niet en fouden fchijnen op haer eigen oordeel alleen te willen staen, zijn t'famerhand te vreden geweest, en hebben op den eerften Juny aen fijne Majesteit een demoedig verfoek gedaen, mitsgaders sekere presentatie, van de welke fy niet en twiffelden (overmits de deugdelijkheid van dien) of en soude geaccepteert worden.

Want fo men tot de gewenschte vrede geneigt ware geweest, hoe waer 't mogelijk, loffeliker, redeliker en onwederleggeliker middelen en offren te bedenken, dan de voorfz Heere Prince en Staten te dien einde voordragen en presenteren: verfoekende by defelve, dat men voor d'eerste de vremdelingen en uitheemse (als oorfake wefende van alle 't quaed) soude cassen, en by den haren doen vertrecken, presenterende van gelijken te doen, mits welken de oorloge soude geeindigt zijn: gemerkt die van Holland en Zeeland egeenderhande vyandschap of querele uitstaende en hebben met die van de andere Provincien, hare landgenoten, vrienden en bloedverwanten: en of men fulx geen geloof en gave, waren te vreden ten wederzijden fekerheid gegeven te werden, dat men tuffchen 't vertrecken van den uitheemsen, en de wettelijke vergaderinge van de generale Staten niet vyandlijx of nieuws en soude atenteren of aenrechten.

Bidden voorts by 't voorfz gefchritte ootmoedelyk, dat fijne Majesteit als een Christen Prince en Hooft, doende ophouden 't vyer en fweerd daer men de Christenen fijne getrouwe onderfaten en lidmaten tot noch toe mede vervolgt, en in alle wreedheden omgebracht heeft, voorts aen wil gedogen, dat de felve in haer geliefde vaderland Gode mogen blijven dienen in openbare vryheid haerder confcientie, belovende dus anders in alle wereldlijke plicht fijne Majesteit te gehoorfamen en dienen, fo seer en meer als hare Voorfaten t'eenigen tijden fijne Majesteits E. Voorouders gehoorfaemt en gedient hebben. D'welk immers fijne Majesteit oorbaerlijker ware, dan dese fijne schone Nederlanden door den uitheemsen fo jammerlijc te laten fchenden.

Eindelijk indien fijne Majesteit hen dit poinct van de vryheid haerder confcientie afflaet, de voorfz Heere Prince, Staten en Steden willende *ex superabundanti* naerder voldoen ten aensien en genoegfaemheid van God en de gansche wereld, en daer by bewijfen, dat fyluiden het welvaren en commoditeit, d'welk hen haer geliefde vaderland subminiftreert in egeen meerder achtginge of aensien hebben, dan 't gemeen beste, rust en vrede van alle de Nederlanden: al is 't schoon dat de gene die onder hen de Gereformeerde Religie aengenomen hebben, en profiterende zijn, veel liever hadden goed en leven te verliefen, dan de felve in eenigerhande maniere te loochenen, of te buiten te gaen, fo verre bevonden werde, dat d'een metten anderen niet en mochten bestaen: hebben in fulken gevalle bewilligt, en zijn niettemin te vreden, dat fo wel 't poinct van de Religie, als alle andere faken, poincten, differenten en verfekertheden (meest al gemeenschap hebbende met die van de andere Provincien, en die aengefien de nabuerschap en oude vriendschap, sonder groot ongelijk d'een sonder d'anderen niet en behoren getraecteert te zijn) gehandelt en afgedaen werde in de wettelijke vergaderinge van de generale Staten van alle de Nederlanden.

Welkes presentatie billikheid, buiten alle difpute wefende, als gefelt zijnde tot oordeel van den genen die 't insonderheid roert en aengaet, heeft nochtans uwer Ed. en den uwen gelieft gehad, daer op sekere tijd ons fleepende te houden, en daer na twaelf dagen uitstel te begeren, om daer op metten voornaemste van den Lande raed te flagen, en dien tijd overftreken zijnde, in plaetse van een pertinent en categorijk antwoord op onse voorfz presentatie in te brengen, een captieus en bewimpelt gefchritte over te leveren, poggende by 't felfde onse klare billijke en onbewimpelde presentatie te verduiften, en voorts naerder geprefeert

seert zijnde, eerst mondelinge en naderhand ook by geschrifte te verklaren egeen last te hebben van de selfde onse presentatiën te accepteren of refuseren: en in een sake die so geheel klaer en deugdelijk is, en die by alle (Fol. 98.) luiden van wat conditie die mochten zijn, redelijk bevonden sal worden, van nieus dilay en subterfugie van vier maenden te versoeken: niet tegenstaende, dat van aenbegin deses vrede-handels by uwer Ed. beroemt is geweest van 's Coninx wegen volkomen last en macht in desen te hebben.

En also hier uit kennelijk is, dat uwer Ed. of den uwen by den voorz lange slepen en geveinsden handel, anders niet gefocht en hebben, dan met alsulke offren, ydel hope en voorgeven van een vrede, den Staten en Gemeenten van den Landen te onderhouden, abuseren, misleiden en slaperig te maken, om sulx de Nederlanden gevoeglijker t'overvallen, en in eeuwige slavernye te drijven, seker wefende dat ten opzien van desen handel, gedurende den selven, al op hope van een kort leet, die van Braband, Vlaenderen, mitsgaders van de andere Provincien, liever fullen dulden en gedogen alle de concussien, krachten en gewelden, die men dagelijks over hen doet, dan daer tegens feitelijk te resistieren. Ook mede, dat niet tegenstaende en gedurende den selven handel, en den tijd van de vorige dilaye, van uwer zijde niet onderwegen gelaten en werd, so by openbare, als heimelijke en onbehoorlijke aanslagen, de Landen te ruyneren en schenden. So verstaen de voorz Heere Prince, Staten dese van nieus versochte dilayen, anders ook nergens toe en tenderen, en oversulx van uwer zijde geen vrede by desen handel, maer ter contrarie onruft, en der onser bederffenisse gefocht te worden, en consequentelijk by den uwen alle vrede en vrede-handel afgeflagten te zijn: en dat oversulx sijne Excellentie Staten en Steden van Holland, Zeeland, &c. voornoemt, billik geoorfaekt zijn van nu voortaan hen selven, wijf, kinderen, en 't gemene Vaderland, tegen alsulke listigheid, en allen onredelijk en ongodelijk voorstel van den uwen, met alle maniere hen doenlijk zijnde, tot Godes eere, te strecken, beschermen, en bevestigen. Verklarende voor God en de gehele wereld, dat sy luiden desen gehelen vrede-handel, en gedurende den tijd van dien, alle middelen gefocht hebben, ten einde sijne Excell. Staten en Steden voorz met de omliggende Provincien van dese Nederlanden onder het Hooft van sijne Maj. tot Godes eere, en in een salige ruste, unie, vrede, welvaert en prosperiteit vereenigt souden mogen werden: dat daerom, ingevalle 't selfde achter wege blijft; en niet en geschied, sijne Excell. Staten en Steden voorz voor God en de menschen daer van onschuldig fullen zijn: maer daer van culpabel en oorfaek, de gene die anders niet en soeken, dan door de gemene ruyne en desolatie, en slavernye van desen Nederlanden, met onderdruckinge van de autoriteit der Generale Staten, haer eigen dominie, tyrannie en heerschappye op te rechten en bevestigen. Niet te min, so wanneer uwer Ed. de antwoorde uit Spangien ontfangen fullen hebben, is sijne Excell. met den Staten en Steden voornoemt te vreden, daer af verwittigt zijnde, door hare Gedeputeerde tot vorder communicatie en handel met uwer E. te verstaen, indien hen luiden als dan sulx geraden sal dunken, en kennelijk sy dat van uwer zijde ter beter trouwe en sekerheid voortaan gehandeld sal mogen worden. Onderstond geschreven. Overgclevert by den Gedeputeerden des Heeren Prince van Orangien, Staten en Steden van Holland, Zeeland, &c. den Commissarissen des Coninx tot Breda, den 14 dag July 1575. present ons: En ondergetekent,

C. ADRIAENSSEN.

Tegen dit afscheid / hebben de voorz Commissarissen gedaen dit navolgende protest.

Protest
narien
van de
Com-
missarissen
des
Coninx

DE voorz Commissarissen des Coninklijke Majest. gesien en verstaen hebbende d'inhouden van dit voorz geschrifte, en bevindende daer in veel hoge woorden en propoosten daer mede sy en andere dienaeren van sijne Maj. t'onrecht en tegens de waarheid ge-

culpeert worden, gelijk hen voorgaende geschrifte, en grote redelijke en meer dan suffisante offren, dienende tot ruste en welvaren van de gemene landen, openbaerlijk zijn uitwijfende, sonder eenige geveinsde of bewimpelde handelinge, en dat het geheel fundament van 't voorz geschrifte alleen gemaekt word op het versochte dilay, om sijne Maj. t'adverteren (gelijk in so swaerwichtige sake, niet tegenstaende generale commissie, behoort en gewoonlijk is te geschien:) verklarende niet in meninge te zijn, 't voorz geschrifte te advoyeren of t'ontfangen, anders dan volgende haer voorgaende verfoek en tot effectuatie van dien, verwachtede d'antwoord van sijne Majest. om de selve hebbende, d'advertentie te doen, volgende hen voorz verfoek, en voorts op d'inhouden van de voorz geschrifte, en andere te seggen so vorder bevonden sal worden te behoren. En in dier forme en anders niet, hebben de voorschreven Commissarissen doen tekenen, en overgenomen 't voorz geschrifte. Protesterende voor God en de wereld, dat van wegen sijne Maj. geen gebrek en is, noch oorfaek gegeven en word van het scheiden, of breken deser communicatie: maer ter contrarie by den Prince van Orangien, Staten en Steden van Holland, Zeeland, &c. selfs, indien sy verwittigt zijnde, als voren, niet en erschijnen om desen vredehandel (verstaen hebbende de meninge en intentie van sijne Majest.) tot een goede einde te brengen. Aldus gedaen tot Breda den 14 dag van Julio 1575. Onderstond geschreven. By ordonnantie van mijnen Heeren de Commissarissen des Coninklijke Majesteits. En ondergetekent

I. de la TORRE.

Aldus is dese lankdurige handelinge sonder eenige Age brucht en nut booz de Nederlanden geendigt / en hebben vele menschen te bergaers gehoopt / en na den bzebe en rust verlangd / want de partien niet dant te meer op den anderen verbittert zijn gewoorden. Den 15 Julij zijn de Gedeputeerde banden Prince van Orangien / Staten en Steden van Holland en Zeeland wederom tot Doordrecht gekomen / hebbende te boren twisselinge van de Ostagiers gedaen. De Prince heeft t'erstond aen allen Colonellen en Capitteinen onder sijn Goubernement zijnde geschreven / en hen vermaent / om op haer hoede te wesen: als ook om hen eenige afzwek te doen / so het in hare macht ware.

Ik soude hier mede van dese handelinge nu schelden / als de selve bzebe genoeg met alle de omstandten beschreven hebbende / maer dewijle sommige de schuld seiden op de Prince van Orangien / en die van Holland en Zeeland / dat de bzebe niet en is gebolgt: justinerende dat de Conink hen al toegaf datse mochten begieren / alleenlijk dat sy hen de Keltigie niet en konde toestaen: seggende / dat de ondersaten haren Heere en Prince niet en behoorden te dwingen / om veranderinge te maken in een Keltigie / daer op sy de Landen hadde ontfangen / en de Landsaten hem hadden gesuld en besworen: andere ter contrarie / leggen de gehele schuld op den Groot Commandeur / die die van de Geresformeerde Keltigie ganschelijk niet te geballe toelaten / maer geheel te Lande uit wilde hebben / en datter een grote menichste van dien de ballingschap gemaekt hebbende / hen liebe Vaderland niet meer en wilden berben / so sy ook in hen geschriften selfs genoeg te kennien gaven: maer dewijle dese twee navolgende abbijssen noch tot desen handel dienen / en dat daer uit noch klaerder kan gesien worden / wie de principaelste oorfaek zijn geweest / van dat den bzebe niet en is getroffen / so heb ik die hier willen by voegen / tot bewijs van de gebruychheid in desen handel boozgenomen / latende het doorddeel aen den onpartydigen leser.

Als de Gedeputeerde van den Prince van Orangien / Staten en Steden van Holland en Zeeland / haer geschrifte van den eersten Junij hadden overgclevert: so zijn eenige van de selve Commissarissen getogen by den Groot Commandeur / hebbende hem 't voorz geschrifte en allen den handel t'samen te hemmen gegeven / waerom sy dede bergade ren vele Nederlandse Heeren / neffens den Raede van Staten Generael / altoer

goet